

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 43 ได้กำหนดให้วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม ซึ่งแสดงถึงสถานภาพของการเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและต้องประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยมีคุรุสภาเป็นสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ได้กำหนดข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งแต่ละมาตรฐานวิชาชีพที่กล่าวมาจะประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548ข, หน้า 5) ทั้งนี้ เนื่องจาก ครูผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ จึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะเฉพาะในการประกอบวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนเหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพชั้นสูง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550, บทนำ) ในส่วนของมาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม โดยมีจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพตามแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม หากผู้ใดประพฤติผิดจนเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้ว ผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจัยชี้ขาดลงโทษได้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 20)

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนไม่น้อยถูกดำเนินการทางวินัยทั้งที่โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจถึงการกระทำซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ(สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2548, บทนำ) ลักษณะความผิดที่ถูกดำเนินการทางวินัย อาทิ ความผิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาว การเสพสุรา การพนันและประพฤติตนไม่เหมาะสม ยาเสพติด การปลอมแปลงเอกสาร การเรียกรับหรือรับเงินหรือการให้สินบน การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ความผิดเกี่ยวกับการปกครองการบังคับบัญชา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549, หน้า

3-10) ทำให้สังคมขาดความเชื่อมั่นต่อระบบการศึกษา ทั้งนี้หมายรวมถึงการขาดความเชื่อมั่นต่อคุณภาพด้านวิชาการและระดับคุณธรรมจริยธรรมของครู รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

โดยเฉพาะในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดั่งงามของผู้เรียน และผู้ได้บังคับบัญชา หากผู้บริหารสถานศึกษาหลงใหลในอำนาจ ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ขาดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ในวิชาชีพแล้วจะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษา และการจัดการศึกษาล้มเหลว ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา คือบุคคลสำคัญ เพราะถือว่าเป็นผู้นำความสำเร็จมาสู่สถานศึกษา เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบสูงสุดในสถานศึกษา เป็นผู้ตัดสินใจสั่งการกิจต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นผู้กำกับเอื้ออำนวยในการเรียนรู้ เป็นผู้ใช้อำนาจในการดำเนินการต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นผู้จัดการให้งานต่างๆ เป็นไปด้วยดี เป็นผู้พัฒนาสร้างสรรค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษา เป็นผู้สร้างความรัก ความศรัทธา ความเสียสละ ความสามัคคี ความผูกพัน ตลอดจนความดีงามต่างๆ ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้สร้างสภาพและบรรยากาศให้ครูได้สอนและนักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นผู้สร้างผู้นำในระดับต่างๆ เป็นภาพลักษณ์และศักดิ์ศรีของสถานศึกษา เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบสูง จิตใจเปิดกว้างพร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม มีคุณธรรม มีความอดุสาหะ วิริยะ มีความกล้าในการพูด ในการปฏิบัติ ตั้งตัวอยู่เสมอ มีสุขภาพดี เป็นผู้ประสานงานที่ดี เป็นนักพัฒนา รู้จักพัฒนาตนเองและสังคม รักความเป็นประชาธิปไตย รักสถาบันของชาติและอนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้ง ผู้บริหาร ควรเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนอีกด้วย (ธีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 22)

ในการปฏิรูปการศึกษา จะไม่บรรลุตามเป้าหมายได้ หากผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ปฏิรูปตนเองหรือไม่ใส่ใจที่จะประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง รวมทั้งการไม่เข้มงวดกวดขันให้ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่องค์กรวิชาชีพกำหนดในข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ เนื่องจากได้รับการยั่วยุจากความเจริญด้านวัตถุที่เข้ามาแทนที่ความเจริญทางด้านจิตใจ อีกทั้งระบบราชการไทยในปัจจุบันยังไม่ได้ใช้สาธารณชนและสังคม แต่เป็นระบบที่รับใช้ตนเองและผู้มีอำนาจทางการเมืองมากกว่า (อรพินท์ สพโชคชัย, 2550) ในอดีตสังคมมองว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีปัญหาด้านจริยธรรม คือ ขาดความรับผิดชอบ ดื้อบื้อขี้บ่น ขาดความรู้ ขอบตื้นเขิน ขาดความเมตตา เห็นแก่ตัว ขาดความสามัคคี และมีเรื่องชู้สาวเกิดขึ้นบ่อย (โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง, 2534, บทคัดย่อ) จากการศึกษาจากเอกสารพบว่า กรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาทำผิดมากที่สุด ได้แก่ ทุจริตการประพฤติผิดระเบียบ กระทำผิดทางเพศ กรณีชู้สาว อนาคต และคอร์รัปชันในพัสดุก่อสร้าง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547, หน้า 4) สิ่งเหล่านี้

เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการไม่ควรมองแค่การปฏิรูปด้วยการแก้ปัญหาการปฏิรูปการศึกษาแต่ต้องส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาด้านต่างๆไปพร้อมกัน

มาตรฐานด้านการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดโดยข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 นั้น หากผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนปฏิบัติตนได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน นั่นคือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ได้นั้น จะทำให้การศึกษาพัฒนาได้เป็นอย่างดี และทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จะไม่ได้รับความสำเร็จในการบริหารตามเป้าหมาย ถ้าครูผู้สอนไม่มีความพึงพอใจในหน้าที่การปฏิบัติงานที่ทำอยู่ ไม่เกิดความศรัทธา ความเชื่อถือเชื่อมั่น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องคอยเสริมสร้างบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (สุเมธ เดียววิศเรศ, 2547, หน้า 155) เพราะถ้าบุคลากรในสถานศึกษา หรือครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแล้ว ย่อมปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น วิริยะอุตสาหะ มีความสุข สละเวลาให้กับการทำงานมากขึ้น ร่วมแรงรวมใจกันทำงานด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ลักษณะการทำงานเหล่านี้ย่อมส่งผลแก่การปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ความคาดหวังของสังคม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติมีผลการปฏิบัติตน ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ บังเกิดผลดีต่อผู้รับบริการ และเป็นที่ยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพให้สอดคล้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และความก้าวหน้าในการพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยใช้เป็นแนวทางปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรีทั้ง 2 เขต ปีการศึกษา 2556 คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรีเขต 1 จำนวน 1,325 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรีเขต 1, 2556) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรีเขต 2 จำนวน 1,507 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรีเขต 2, 2556) รวมประชากรทั้งหมด 2,832 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 302 คน และครูจำนวน 2,530 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณขนาดจากสูตรยามาเน่ (Yamane, 1967, pp.886-887) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 (สุริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 445) รวมทั้งสิ้น 350 คน และสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัด เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 105 คน ครูจำนวน 245 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ สถานภาพของครู และผู้บริหารในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี ประกอบด้วย

2.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครู

2.1.2 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.3 อายุ

- 1) น้อยกว่า 40 ปี
- 2) 40-50 ปี
- 3) มากกว่า 50 ปี

2.1.4 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.5 ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 10 – 20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปี

2.1.6 ขนาดสถานศึกษาที่สังกัด

- 1) ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน)
- 2) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน)

2.2 ตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ตัวแปรกลุ่มที่ 1 ได้แก่ การปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี โดยทำการศึกษามาตรฐานการปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษา หรือจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง
2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม

ตัวแปรกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นกรอบแนวคิด 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนโยบายและการบริหาร
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้บริหาร
3. ด้านสภาพการปฏิบัติงาน
4. ด้านการได้รับการยอมรับ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายและขอบเขตของคำที่ใช้ดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การประพฤติตนของผู้บริหารสถานศึกษา ตามจรรยาบรรณวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง ฐานะและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือและศรัทธาแก่ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการและสังคม ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2548 ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง หมายถึง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาต่อตนเองที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน โดยการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และพัฒนาตนเองด้านต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

1.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมายถึง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาต่อวิชาชีพของผู้บริหาร โดยการแสดงออกด้วยการรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

1.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมายถึง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาต่อผู้รับบริการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ โดยการรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจอารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค ไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

1.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ หมายถึง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน อย่างเหมาะสม ยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

1.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม หมายถึง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพต่อสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู หมายถึง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่

2.1 นโยบายและการบริหาร หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย นโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการ การมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติโดยพิจารณาจากเกณฑ์ความรู้ ความสามารถ เป็นหลัก การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน การชี้แจงเป้าหมายวัตถุประสงค์ นโยบาย ในการปฏิบัติงานจากผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ครู ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและร่วมมือในการปฏิบัติงานต่อกัน รักและสามัคคี ยกย่องให้เกียรติ ชื่นชมผลงาน ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา โอกาสในการปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะ การยอมรับความคิดเห็นของครู ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ การได้รับความช่วยเหลือต่อกันทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว การให้ความสนิทสนมและเป็นกันเอง และความยุติธรรม เทียบตรง ในการประเมินผลงาน ของเพื่อนครู และผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 สภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษา การจัดวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้เพียงพอ สถานที่ปฏิบัติงานมีความสะดวกสบาย เหมาะสม มีความสะดวกและปลอดภัย การประสานงานภายในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่น ลักษณะงานที่ปฏิบัติตรงกับความรู้ความสามารถและความถนัด เปิดโอกาสให้สร้างสรรค์ผลงาน มีความชัดเจนในรูปแบบ และระเบียบปฏิบัติของงาน สามารถปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เกิดผลสำเร็จในงานที่ปฏิบัติ มีความภาคภูมิใจที่มีโอกาสได้ปฏิบัติงาน

2.4 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู บุคลากร การได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่สำคัญ ความสามารถในการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับงานในหน้าที่ เพื่อความก้าวหน้าอยู่เสมอ การมีโอกาสนในการก้าวไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ตามความสามารถ

3. ครู หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2556 ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐ

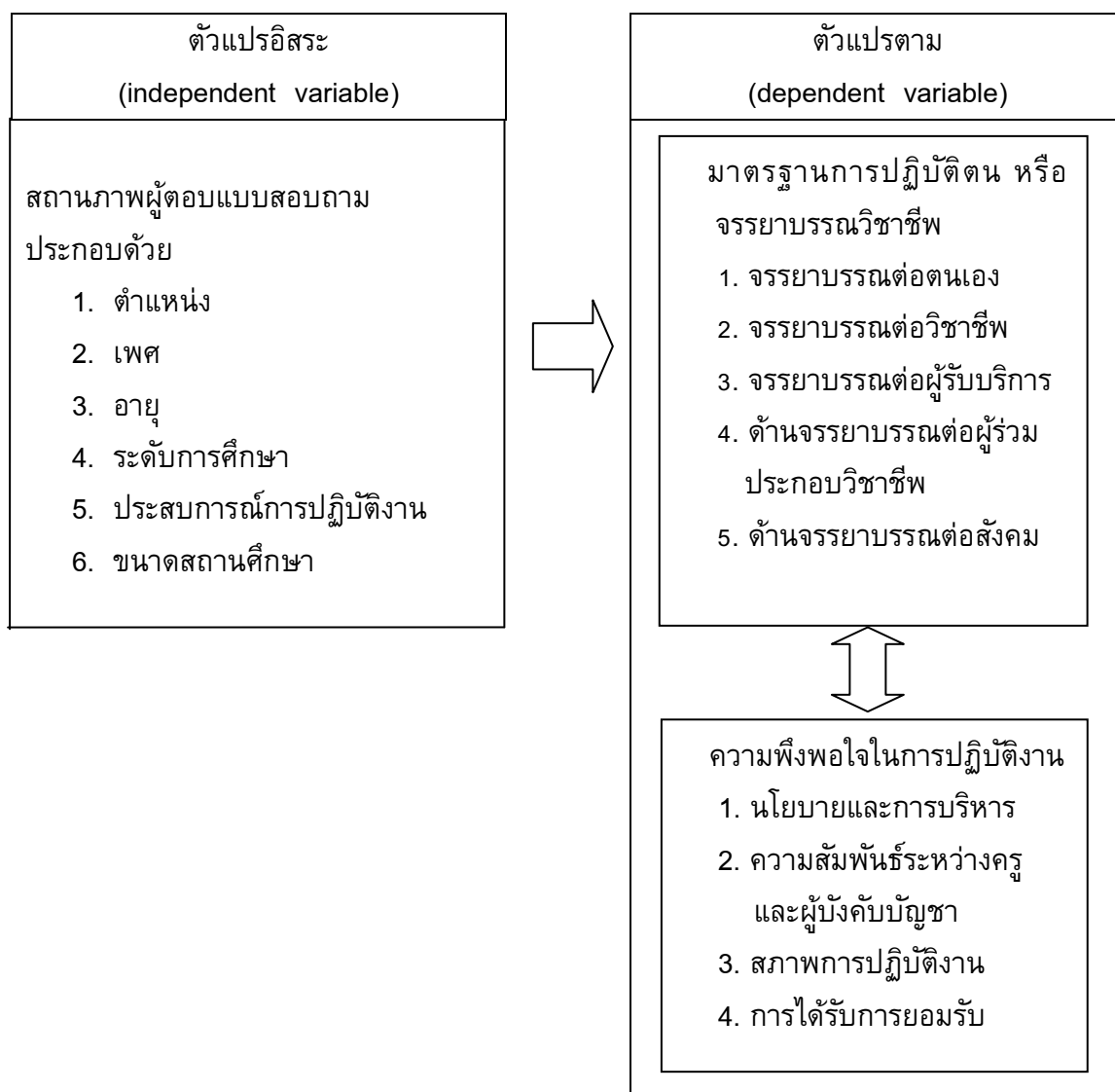
4. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนโดยการบริหารจัดการภายใต้อำนาจรัฐบาล ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ปีการศึกษา 2556 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี หมายถึง หน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี โดยอ้างอิงจากข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานการปฏิบัติตน หรือจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2548 จำนวน 5 ด้าน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 54 - 58) และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจาก แนวคิด ทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชีรศักดิ์ อัครบวร (2542); , กุลยา ตันติผลาชีวะ, และคนอื่นๆ (2529); , ไพพรรณ เกียรติโชติชัย (2545); , เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1975, pp. 9–11); และมาสโลว์ (Maslow, 1987, p.95) นำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี